

Eğitsel Rehberlik Nedir?

Bireyin kendi yetenek, ilgi, ihtiyaç, kişilik yapısı, duygu, özellikleri, sosyal durumu ve zekâ seviyeleri dikkate alınarak uygun bir eğitim alanını seçmesi ve bu alanda başarılı olması için kendisine yapılan yardımlara “Eğitsel Rehberlik” denir.

Eğitsel rehberlik, yalnızca orta ğretim okullarına ya da yüksek ğretim kurumlarına has bir çalışma değildir. Bütün okul seviyelerinde yapılması gerekir. İlkokullarda, ocuğun öğrenim hayatına uyumu, sınıf ve okul arkadaşları içinde uygun davranış yolları, okul projelerinde diğer arkadaşları ile işbirliği içinde çalışma, okul kurallarına uyma, ilkokuldan sonra gidebilecek okullar, çocuğun ders içinde karşılaştığı güçlüklerden kurtulmasına yardım gibi konularda çocuğun olgunlaşma seviyesine göre eğitsel rehberlik yapılır.

Bir ğrencinin yaşamının her aşamasında eğitsel rehberliğe ihtiyaı vardır. Okulun yeni açıldığı günlerde veya dönem sonlarında öğrencilerin eğitsel rehberliğe daha fazla ihtiyaı olabilir. Bu dönemlerde öğrenciye gösterilecek ilgi ve sağlanacak eğitsel bilgiler uyumsuzluk, başarısızlık, okul fobisi, okuldan kaçma gibi durumların önüne geçebilir.

Eğitsel rehberlik, ğrenci velilerine de uzanır. Meselâ, okula yeni başlayan çocukların velileri, okulu nasıl ziyaret edebilecekleri, okul çalışmalarında evde çocuğa nasıl yararlı olabilecekleri, iyi ders çalışma alışkanlıkları geliştirmede eve düşen çabalar, çocuğa okulu ve öğrenmeyi sevdirmeye yolları gibi konularda aydınlatılır. Bu konularda velilerle grup konuşmaları yapılır. Daha yukarı okul seviyelerinde, velilerle grup toplantıları yapılarak okulun genel amaçları, çalışmaları, okulda öğrenciler ve veliler için mevcut hizmet ve kaynaklar, okuldaki sosyal ve kültürel faaliyetler ve benzeri konular konuşulur.

Eğitsel Rehberliğin Amaçları

Eğitsel rehberlikte temel amaç, bireyin bütün yönleriyle kendini gerçekleştirmesine imkan verecek bir gelişme ve öğrenme ortamı oluşturmaaktır.

Bu kapsamda bireye kazandırılması gereken temel yeterlikler vardır.

Bunlar:

1. Öğrencinin okula ve okulun çevresine uyum sağlamasına yardım etmek

2. Mezun olduktan sonra devam edebileceği üst öğrenim kurumları hakkında öğrenciye bilgi vermek
3. Öğrencilerin okulda ders ve alan seçmesine yardım etmek
4. Öğrencilerin eğitsel kol etkinliklerine katılımını sağlamak
5. Öğrencilerin okul başarısını geliştirmesine yardım etmek ve başarısızlığa yol açan nedenleri belirleyerek ortadan kaldırmaya çalışmak
6. Öğrencilerin başarı kimliği geliştirmesine yardım etmek ve çalışma motivasyonunu artırmak
7. Öğrenciye verimli ders çalışma becerisi kazandırmak
8. Öğrenciye okul içi ve dışı sınavlar hakkında bilgi vermek ve sınav kaygısı ile ilgili sorunları çözmeye yardım etmek
9. Okuma ve öğrenme güçlüğü olan öğrencileri belirlemek ve uygun yardımcı almalarını sağlamak
10. Üstün yetenekli öğrencileri belirlemek ve ilgili alanlara yönlendirmek
11. Öğrencilerin eğitsel yaşantıları ile mesleki yaşantıları arasında ilişkiyi fark etmelerine imkan sağlamak ve bunun meslek seçimi üzerindeki etkilerini kavramalarına yardım etmek

Eğitsel Rehberliğin İlkeleri

Eğitsel rehberlik hizmetleri, rehberliğin işlevleri arasında yer alan koruyucu, önleyici ve geliştirici boyutlara dayalı olarak düzenlenir.

Eğitsel rehberlik hizmetleri dzenlenirken aşağıdaki ilkelerin dikkate alınması gerekir:

1. Eğitsel rehberlik hizmetleri daha çok bilgi vermeye dönüktür.
2. Bu hizmetler her öğrenim düzeyinde sunulur.
3. Eğitsel rehberlik hizmetleri genelde grup halinde yapılır, gruba dönüktür.
4. Bu alışmalar, okul psikolojik danışmanı, sınıf rehber ğretmeni, idare, veli gibi öğrenciyle ilgili olan herkesin işbirliğine dayalı olarak dzenlenir.
5. Eğitsel rehberlik hizmetleri, kişisel ve özellikle de mesleki rehberlik hizmetleriyle ilişkilidir.
6. Eğitsel rehberlik çalışmaları, sınıf içi ya da sınıf dışı etkinliklere dayalı olarak sürdürülür.

Eğitsel Rehberlikte ğretmen Davranışları

Eğitsel rehberlik kapsamında öğretmenden sergilemesi beklenen davranışları şöyle sıralanabilir:

1. Öğretmenler, uygun bir öğrenme atmosferinin oluşturulmasına yardım ederler.
2. Öğretmenler, ğrencilerin bireysel farklılıklarının ortaya çıkmasına olanak sağlayan bir eğitim ortamının dzenlenmesine yardım ederler.
3. Öğretmenler, ğrenme ortamının zenginleştirilmesini sağlayarak öğrenmeyi her birey için anlamlı hale getirirler.

4. Öğretmenler, öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını desteklerler; ilgi ve yeteneklerini geliştirirler, sosyal ilişkilerinin güçlenmesine katkı sağlarlar ve okul yaşantılarının daha doyumlu hale gelmesine yardım ederler.

5. Öğretmenler, öğrencilerin güven duygusu geliştirmelerine katkı sağlayarak, başarılı bir kimlik geliştirmelerine yardım ederler.

6. Öğretmenler, öğrencilerin; problem çözme, karar verme ve bireysel çalışma becerilerinin gelişmesine katkı sağlarlar.

Eğitsel Rehberlikte Problem (Konu) Alanları

Eğitsel rehberlikle ilgili problem alanları, aşağıda alt başlıklarla verilmektedir:

- Okula ve Çevreye Uyum
- Eğitsel Yönlendirme ve Alan Seçimi
- Eğitsel Kollar
- Okul Başarısı
- Çalışma Güdüsü
- Verimli Ders Çalışma Yöntemleri
- Öğrenme Güçlüğü Çeken Öğrencilerin Belirlenmesi
- Üstün Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesi

Okula ve Çevreye Uyum

Uyum eğitsel rehberlik kavramlarının en eskilerindendir. Uyum çalışmaları çoğunlukla öğretim sürecinin hemen başında yapılır. Bu çalışmalara oryantasyon hizmeti de denilmektedir.

Okula uyum süreci aşağıdaki alan ve işlevlere dayalı olarak yapılmaktadır;

- Okulun fiziksel koşulları ve olanakları
- Okulun personeli
- Okul rehberlik servislerinin işlevleri
- Okulda uyulması gereken kurallar
- Sınıf geçme ve not sistemi

Eğitsel Yönlendirme ve Alan Seçimi

Eğitsel yönlendirme, yöneltme sınıfı olan lise 1 de başlar. Öğretmen, öğrencilerini alan konusunda bilgilendirirken, derslerdeki başarı durumlarını, bilgi ve yeteneklerini göz önünde bulundurarak sağlıklı seçimler yapmalarına yardım ederler.

Eğitsel Kollar

Eğitsel kollar; ders programlarını zenginleştirir, okulu çekici hale getirir, boş zamanları yararlı şekilde değerlendirme olanağı sağlar, okula ve topluma hizmet bilincinin geliştirilmesine katkı sağlar. Eğer öğretmenler ilgileri ortak olan öğrencilerin belirli kollara katılımını sağlarsa, öğrencilere bireysel ya da grup halinde çalışma becerisini kazandırmış olacaktır.

Okul Başarısı

Öğrenme kapasitesinin geliştirilememesi, akademik sorunların yaşanmasına neden olur. Akademik sorunlar, bireyin içe dönük tutumlar sergilemesine yol açar ve psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olur.

Okul başarısının ortaya çıkması için; çalışma ortamını düzenleme, zamanı planlama, belleği geliştirme ve güdüleme gibi alanlarda öğretmenlere öğrencilerini bilgilendirme, destekleme görevleri düşmektedir.

Çalışma Güdüsü

Öğrenmeyi etkileyen kaynaklar; öğretmen merkezli eğitimde dışsal, öğrenci merkezli eğitimde içseldir. Eğitsel rehberlikten hız alan öğrenme modelinde, içsel güdü kaynaklarının daha önemli olduğu vurgulanır.

Her ne kadar içsel güdü kaynaklarının önemi vurgulansa da öğretmenler; içsel ve dışsal güdü kaynaklarını birlikte kullanarak daha etkili sonuçlar elde edeceklerini bilmelidirler.

Verimli Ders Çalışma Yöntemleri

Eğitsel rehberlik çalışmalarında yapılması gereken önemli işlerden biri öğrencilere verimli ders çalışma becerisi kazandırmaktır. Bunu başarabilmek bireysel özelliklere önem verilmesi neticesinde gerçekleşir. Her öğrenci için standart bir çalışma programı olamaz. Ancak öğrencilerin; not tutma teknikleri, ana fikri çıkarabilme, çalışma zamanını ayarlama, kaynakları kullanma vb. konularda bilgilendirilmeleri ders çalışma becerisini geliştirmede katkı sağlayabilir.

Öğrenme Güçlüğü Çeken Öğrencilerin Belirlenmesi

Eğitsel rehberlik hizmeti olarak öğretmenlerin öğrenme güçlüğü çeken öğrencileri tanımlayabilmesi, ayırt edebilmesi ve ilgili kişi ya da alanlara yönlendirmesi gerekir.

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesi

Üstün yetenekli çocukların diğerlerine oranla farklı öğrenme stil ve becerilere sahip oldukları göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğretmenler, öğrencilerine iyi birer model olarak onlarda olumlu sosyal davranışlar gelişmesini sağlayabilir, onların başkalarına yardımcı olmalarını ve çevrelerine duyarlı birer kişi haline gelmelerini sağlayabilirler.

Sınav Kaygısıyla Baş Etmeye Yardım

Sınav kaygısı ise sınav öncesinde öğrenilen bilginin, sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olan ve başarının düşmesine yol açan yoğun bir kaygıdır. Eğitsel rehberlik kapsamında öğrencilerin bu kaygıyla baş etmelerine yardımcı olunur.